

Še eno leto vojska.

Glavni ravnatelj hamburškega parobrodnege društva Ballin je v razgovoru z ameriškim dopisnikom Wiegandom izjavil, da bo vojska trajala še eno leto. Na to smo pripravljene. Mogoče bomo na eni ali drugi strani prihodnje tedne čuli vpitje o velikih vojaških uspehih, ali to bo le malega pomena. Vprašanje je, kdo bo na delj vzdržal. To bo vojsko odločilo in končalo.

"Daily Telegraph" poroča iz Petrograda: Ruski vojni minister je izjavil, da bo uspehi četverosporazuma in nastop Rumunije pač povzročili hitrejši konec vojske, vendar je pa potrebna vsaj še ena zimska vojska.

Angležem prijazna "Tribuna" prinaša na celi strani pregled Franka Simona o vojski. V tem se napoveduje zmaga četverosporazuma za leto 1918. Mir, ki bi se že sedaj sklenil, bi bila nemška zmaga. Le ob Odri in ob Renu bi lahko zavezniki dosegli svoje zahteve.

Koliko vojnih napovedi je že sedaj?

Število vojnih napovedi se množi. Doseganje vojne napovedi so sledile v sledečem redu:

28. julija	1914	Avstrija Srbiji;
1. avgusta	1914	Nemčija Rusiji;
3. "	1914	Nemčija Franciji;
3. "	1914	Belgija Nemčiji (odklenitev nemškega ultimata);
4. "	1914	Anglija Nemčiji;
6. "	1914	Avstrija Rusiji;
6. "	1914	Srbija Nemčiji;
7. "	1914	Črna gora Avstriji;
9. "	1914	Črna gora Nemčiji;
10. "	1914	Francija Avstriji;
12. "	1914	Anglija Avstriji;
23. "	1914	Japonska Nemčiji;
24. "	1914	Avstrija Japonski;
28. "	1914	Avstrija Belgiji;
2. novembra	1914	Rusija Turčiji;
3. "	1914	Črna gora Turčiji;
3. "	1914	Japonska Turčiji;
5. "	1914	Anglija Turčiji;
5. "	1914	Francija Turčiji;
7. "	1914	Belgija Turčiji;
7. "	1914	Srbija Turčiji;
23. maja	1915	Italija Avstriji;
21. avgusta	1915	Italija Turčiji;
14. oktobra	1915	Bolgarija Srbiji;
15. "	1915	Anglija Bolgariji;
16. "	1915	Francija Bolgariji;
18. "	1915	Italija Bolgariji;
22. "	1915	Rusija Bolgariji;
9. marca	1916	Nemčija Portugalski;
27. avgusta	1916	Italija Nemčiji;
27. "	1916	Rumunija Avstriji;
28. "	1916	Nemčija Rumuniji;
30. "	1916	Turčija Rumuniji;
1. septembra	1916	Bolgarija Rumuniji.

Skupno torej 34 vojnih napovedi.

Vznemirjeni Madžari.

V ogrski zbornici se se vršili dne 5. septembra barani prizori. Ko je vstopil ministrski predsednik grof Tisza, mu je zaklical poslanec Just: Odstopite! Vsa opozicija je ta klic ponavljala. Nastal je velik hrup in ropot, ki je trajal precej časa.

Prvi je govoril grof Tisza. Rumunija je začela vojsko, ne da bi stavila prej kake zahteve ali izrazila željo, da se hoče pogajati. Rumunska vlada in kralj so do zadnjega zatrjevali nepristranost in s tem prevarili vse naše diplomatične, vojaške in politične činitele. Ker pa je delala Rumunija vojaške priprave, smo tudi mi pričeli z njimi, toda v sredi dela je nas Rumunija napadla. Vojaške naprave za našo varnost se nadaljujejo. (Velik ropot in klici na levi: Honved se naj pokliče domov!) Ministrski predsednik je končal svoj govor med velikim odobravanjem desnice in hrupnim ropotom leve.

Grof Apponyi je izvajal, da je v sedanjem času dolgo molčal. Toda dogodki zadnjega časa so pokazali, da one osebe, ki so danes na krmilu, ne smejo vnaprej brez nadzorstva izvrševati svoje skoro neomejene moči. Verjame, da so bili odločilni činitelji od Rumunije prevarjeni. Toda to jih ne opravičuje, da bi ne videli vnaprej, kako se bodo stvari razvile, in da bi v varnost dežele ne ukrenili vsega, kar je potrebno. Naj se zberejo sedaj vse sile, da se izgubljena zemlja zopet pridobi. Naj se naredi konec nepotrebnim oprostitvam. Stari ljudje naj delajo doma, mladi pa na fronto. (Pritrjevanje v celi zbornici.)

Grof Andrassy izvaja, da ne smemo mirovati dokler se naš Rumunijo ne maščujemo. Toda mi mo-

rame imeti jamstvo, da bo vodstvo boljše. Noče se natančne baviti z vodstvom zunanje politike, a sram nas mora biti, da smo se dali prevariti. Že skozi 2 leti je vsakdo pričakoval rumunski napad. Ako se je naša zunanja politika kljub temu dala prevariti, je bila pač strašno lahkomiselna.

Grof Karolyi je napadel našega bukareštanskega poslanika grofa Černina, ker se je dal prevariti. Toda napake, ki se se naredile v zunanji politiki, so v dvojni meri tudi Tiszine napake. Vedelo se je, kako se Rumunija pripravlja, vsled tega bi se ne smeli dati prevariti. Ogrske čete so se v vojski vedno pošiljale na najnevarnejše točke, sedaj jih je treba poklicati v domovino.

Poslanec Rakovsky napada ministrskega predsednika, ker se je izkazalo, da je popolnoma nepoučen. Vsaj tako dolgo bi moralo biti mogoče braniti meje, da bi 100.000 Sedmograščanov, ki so morali bežati, ne stali pred nami kot berači. V zunanji politiki so se zakrivilo največje napake. Ministrski predsednik je dokazal, da je popolnoma nezmožen.

Grof Tisza se enkrat odgovarja, da odgovorni činitelji niso zaupali Rumuniji, toda trenotek, ko bo nas Rumunija napadla, je bil negotov.

Ko so govorili še nekateri poslanci, se je odredila tajna seja. Ogrska zbornica se bo še tudi naslednje dni bavila z rumunsko zadevo, kajti poslanci so položili več interpelacij, tako n. pr. poslanec Huszar: Kako bo vlada poklicala one uradnike na odgovor, ki so zamudili in zakrivil, da je prebivalstvo 14 okrajev vsled bega moralo zapustiti ne samo lastno ognjišče in rodno zemljo, ampak tudi zaloge žita, živine in vrednostne predmete.

Grška v verigah.

Četverosporazum kuje Grško v verige. Kralj Konstantin, del grških generalov in skoro večina ljudstva stoji na stališču, da mora ostati Grčija v sedanjih vojski še tudi nadalje nepristranska. Četverosporazum pa od dne do dne vedno huje pritiska na ubogo deželo in jo sili v vojsko. Kralja Konstantina hoče četverosporazum strnoglaviti s prestola in postaviti nanj mladoletnega princa Jurija. Kralj, ki je baje zopet bolan, se še dosedaj ni uklonil. Četverosporazum je stavil Grčiji sledeče zahteve: 1. da od da pošto, brzojav in železnice pod četverosporazumovo upravo; 2. da odredi mobilizacijo grške armade in postavi 200.000 mož na bojišče na stran četverosporazuma; 3. da odstrani vse častnike, ki so sovražni četverosporazumu. Dne 3. septembra se brzojavlja iz Aten, da je Grška v polnem obsegu sprejela četverosporazumove zahteve. Četverosporazum je že prevzel nadzorstvo nad pošto in brzojavom. V grško morje je pretekli teden priplulo 30 angleško-francoskih bojnih ladij, ki so baje izkrcale pred Atenami 25.000 mož. Novejše vesti pravijo, da so te čete že zasedle Atene. V Macedoniji se je pod uplivom četverosporazuma osnoval odbor za narodno obrambo Macedonije, kateri je proglasil neodvisnost grško-macedonskega ozemlja. Tudi Kreta je baje proglasila svojo neodvisnost in je imenovala Venizelosa za svojega predsednika.

Cetverosporazum zaplenil 20 avstrijskih ladij.

Dne 3. septembra je priplul oddelek četverosporazumovih vojnih ladij v grška pristanišča Pirej, Salamis in Elefzina, kjer je zaplenil 20 avstrijskih trgovskih parnikov, ki so ob izbruhu vojne zbežali v imenovana pristanišča.

Švicarje snubijo.

Četverosporazum vabi Svico na vse mogoče načine v svoj tabor. Plačani četverosporazumovi poslanci prirejšajo po vsej Švici shode, na katerih navdušujejo posebno italijanske in francoske Švicarje na vojsko zoper Avstrijo in Nemčijo. Zlasti številni so taki shodi v francoskem delu Švice. Četverosporazum obljublja Švici, ako stopi na njegovo stran, avstrijsko deželico Predarlško, in da bo deželo pridno zalagal z živili. Ker pa je Švica bila dosedaj pošteno nepristranska, smemo upati, da je tudi v bodoče četverosporazumove vabe ne bodo zapeljale.

Četverosporazum vabi Dansko.

Londonski list "Economist" preiskuje in opisuje ugodnosti, ki bi jih imel četverosporazum, ako bi Danska stopila v vojsko na stran četverosporazuma. To bi bila edina možnost, da se dobi ugodno podlago za nadaljne uspešne boje proti Nemčiji.

Francoska lista "Liberte" in "La Patrie" objavlja brzojavke iz Stokholma, v katerih se zatrjuje, da bodo bodoče volitve na Danskem odločile, ali se ostane Danska tudi v bodoče nepristranska ali ne.

Rumunsko bojišče.

Se tisto noč, ko nam je Rumunija napovedala vojsko, so naše čete izpraznile južno-vzhodno sedmograško mesto Brašovo (ogrski Brasso, nemški Kronstadt), oddaljeno 18 km od sedmograško-rumunske meje. V ponedeljek, dne 28. avgusta, so Rumuni mesto zasedli. Brašovo šteje 50.000 prebivalcev. Dne 31. avgusta so pa naši izpraznili Sibirj (ogrski Nagy-Szeben, nemški Hermannstadt), glavno mesto Sedmograške. Mesto šteje 35.000 prebivalcev in je važno križišče treh železnic. Oddaljeno je od prelaza Črna veža (Rotenturm) 30 km. Prelaz Črna veža se nahaja ob južno-sedmograško-rumunski meji, tam, kjer zapusti reka Olit (Aluta) Sedmograško. Istega dne so naše čete se tudi izpraznile severno-vzhodno od Braševa ležeče mesto Jurjevo (ogrski Seps-Szent-György), nadalje mesti Kezdi-Vasarhely in Cik-Serado ob vzhodno-sedmograško-rumunski meji. Vsa tri mesta so zasedle rumunske čete. Dne 29. avgusta so Rumuni prekoračili Vulkanski prelaz južno-zahodno od Sibirja ob sedmograško-rumunski meji in zasedli mesto Petrovo (ogrski Petroseny). Mesto je važno železniško križišče. V bližini se nahaja mnogo rudnikov. — Dne 1. septembra so udri Rumuni ob sedmograško-srbosko-rumunski meji pri Oršovi na Sedmograško. Naše čete so se umaknile na desni breg reke Črne. Toda rumunsko prodiranje je na tem ozemlju ustavljeno in po poročilu ogrskih listov se nahaja mesto Oršova, katero so Rumuni zasedli, zopet v naših rokah. Rumuni so udri na petih mestih čez mejo na Sedmograško. Na severu ob bukovinski meji so se ruske in rumunske čete strnile v skupno fronto.

Bolgarija napovedala Rumuniji vojsko.

Odkar je Rumunija zahrbito napadla Avstrijo, so Rumuni neprestano dražili in izzivali tudi svoje južne sosede Bolgare. Rumunske obmejne straže so na več krajih napadale bolgarska sela ob meji in zažigale bolgarske vasi. Bolgarija tega početja ni več mogla mirno gledati in je dne 1. septembra napovedala Rumuniji vojsko. Rumunskemu poslaniku v Sofiji so se izročile potne listine in bolgarske čete ob Dobruči so dobile povelje, da vkorakajo v rumunsko ozemlje.

Bolgari prodirajo v Rumunijo.

Drugi dan po bolgarski vojni napovedi, to je dne 2. septembra, so bolgarske čete na črti med Donavo in Črnim morjem prekoračile rumunsko mejo. Rumunska obmejna bramba je bila vržena nazaj.

Dne 3. septembra so bolgarske konjeniške čete pri kraju Kočmar vrgle rumunsko pehoto v neredu nazaj ter vjele 10 častnikov in nad 700 mož.

Dne 4. septembra so bolgarske in nemške čete z naskokom zavzele prednje postojanke mostišča pri mestu Tutrakon (ob Donavi, zahodno od Silistrije, 50 km jugovzhodno od Bukarešte). Bolgarske čete so ta dan zasedle mesto Dobrič (15 km od rumunske meje) in mesti Akadünlar in Kurbanar. Bolgarska konjenica je razkropila več rumunskih bataljonov. Bolgari stojijo na 120 km dolgi fronti 20-30 km v Dobruči.

O rumunskem kralju.

O predzgodovini vojne napovedi Rumunske Avstro-Ogrski poročajo bavarski listi, da je bila Rumunska vojaško že v rokah Rusije, ko je kralj podpisal vojno napoved. Kralj se je baje še v zadnjem trenutku hotel izogniti vojni. Vojni svet se je moral preložit, ker je kralj Ferdinand zbolel in tudi popoldanski kronski svet je hotel preložit, udati pa se je moral zahtevi Bratiana in ruskega poslanika, ker sta mu rekla, da je od zunanjega ministra podpisana vojna napoved Avstro-Ogrski že v rokah poslanika na Dunaju. Tudi politična voditelja Majgrescu in Marghiloman sta skušala še enkrat doseči odlog. Bratianu pa je izjavil, da so Rusi že prekoračili popolnoma nezavarovano mejo in da so lahko v nekaj dneh v Bukarešti, tako da Rumunski niti ni več mogoče ostati nepristranski. Kralj Ferdinand, ki je že imenoval Bratiana "Judeža s Kristovo glavno", je bil na ta način prisiljen, napovedati Avstro-Ogrski vojno, če ni hotel, da igra Rumunska podobno vlogo, kakor Grška.

Iz Bukarešte poročajo, da je kralj izgubil ves upliv in da vlada na Rumunskem v resnici le samo kraljica z liberalnima političnima voditeljema Take Jenescóm in Filipescóm. Kraljica je imela brez prenehanja stike z londonskimi, pariškimi in petrogradskimi merodajnimi krogi. Bila je baje že enkrat med vojno v Petrogradu in v Parizu. V Bukarešti pritrjujejo sedaj sprejeme samo kraljici. O kralju ne govorijo nobeden več.